V. évfolyam. Arad, 1890. Október 23. Csütörtök. **284-ik szám.**

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben *házhoz hordva:*		Vidéken *postai szétküldéssel:*	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 fr
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések dija:

Nyolcz hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél	6 kr
Minden következőnél	4 „
Bélyegdij külön	30 „
Nyilttér sora	15 „

A meghurczolt Arad.

Arad, október 22.

Harag és jogos felháborodás érzetével nézi Arad város polgársága azon méltatlan hajszát, melyet a Zalaklikk ellene inditott, s melyet hazug pathoszszal és pathetikus hazugsággal — mindenesetre több malicziával mint szellemmel — a rendelkezésére álló sajtóban lankadatlan erővel folytat. Ma ismét két budapesti lap, az »Egyetértés« és a »Pesti Napló« tárczáiban tesz a szövetkezet két tagja Bartók Lajos és Szana Tamás szolgálatot (?) a szeretve tisztelt mesternek. Az első helytt emlitett kirohanás már jelezve volt, mint valami fontos országos esemény a klikk helybeli előre tolt őrszemében, s ezen körülmény, valamint az, hogy nem csak közhelyeikben, de ferditéseikben is teljesen egybevágók, mutatja, hogy egy konyhában kotyvasztott s külön tálalt főzettel állunk szemben. És ez a mondvacsinált támadás oly kirivóan magán viseli a czélzatosság, a pajtáskodó összesugás bélyegét, hogy a közvélemény, melyet Arad ellen félrevezetni szándékoztak, okvetlen fel fogja ismerni a méltatlan szerepet, melyre a fővárosi komoly sajtó egyrészét az illetők alacsonyitották, s ezért Arad polgársága a két iró banális és congruens rágalmait és ferditéseit, nyugodt megvetéssel fogadhatja. Mert teljesen azonosak ugy a ferditések, mint a belőlük levont piszkolódások, s azért feltétlenül közös az eredetük. Igazság ugyanis mindig csak egy van, de a ferdités ezerféle, s ha ezek azonosak, az nem a véletlen játéka, hanem a közös eredet bizonyitéka. E bizonyitékkal tartozunk, mert állitottuk. Megadjuk.

Zala az ő levelében azt állitotta, hogy a szoborbizottság szakértője illesztette össze a köveket. Zala nem tudja mit beszél. Ez az épitész Jiraszek volt — most már kiirhatjuk a nevét, mert Bartók ur feljogositott rá — de mindenki tudja, hogy nem a szoborbizottság szakértője, hanem a vállalkozó fizetett alkalmazottja volt. Erről az épitészről Szana igy nyilatkozik:

„S mit szóljak ahhoz a vádhoz, hogy a kövek összeilleszése nem kifogástalan, hogy az egyes darabok közt hézagok mutatkoznak?

Ez a vád, uraim, a legjobb esetben is komikus szint ölt, ha tudjuk, hogy az épitész, aki a köveket elhelyezte, a kollaudáló bizottságban szakértőként szerepel."

Bartók pedig igy:

„Az aradi szakértők több tagu bizottságában például benne volt egy helybeli épitőmester, aki különben a szobor-talapzat készitőjének Andretti Anzelmnek és az érczöntő Turbain Károlynak volt megbizottja, alvállalkozó a szobor alapzati köveinek, részleteinek elhelyezésénél."

Ime az egy főzetü két bolondgomba! A tény éppen az, hogy nem volt tagja a szakértők több tagu bizottságának. Hiszen ugyanazon munka esett legerősebb kifogás alá, melyet ő végzett: a tömbök összeillesztése.

Szana:

„S mit tettek ezek a hires aradi „müértők?"

A helyett, hogy egyes kérdéseket illetőleg magától a művésztől kértek volna fölvilágositást, tájékoztatást, vették a **röföt**, a nagyitó üveget és oda álltak a szép szobormü elé, hogy szakértelmüket (?) ha máshol nem, a még **nálunk*** is alantasabb müvelődési fokon álló nagy tömeg előtt fitogtathassák."

Bartók:

„S voltak még benne (a szakértő-bizottságban) városi tanácsnokok és u. n. „müértők", — még talán müértő ügyvédek is, (mily ügyetlen ferdités! különben az ujabb bizottságban már **vannak**) — csak is az ünnepelt, (de nem Arad város által ünnepelt), szoborkészitő Zala nem volt közéjök meghiva.

Nem volt meghiva, hogy kifogások esetén az ő kompetens ellenészrevételei azonnal meghallgattassanak, hogy kötelezettségöket a közvélemény egyhanguságával már eddig kitünőnek nyilvánitott szobor alkotójával szemben leróhassák. S nem volt meghiva, hogy ha valódi hibák, hiányok merülnének föl, azt ily rendkivüli feladat teljesitőjével ugyszólván **négyszemközt** személyesen közöljék javitás vagy pótlás végett, de ne üssék azt dobra, fölzaklatni oktalanul a szép benyomásból mindenkit, aki a szobrot látta vagy hallotta hirét, olvasott jelességéről, és „elrontani a gusztusát" másoknak is a szoborhoz, s az alkotónak képességét is, még eljárása becsületességet is függőbe helyezni, — mig megtámadott müvészi s egyéni reputációját tisztába nem hozza, megfelelvén a vádakra.

Mindenki tudja, hogy Zala érdekében, ki az óvadék folyósitását sürgette, történt a haladéktalan felülvizsgálat s hogy a konstatált fogyatkozások tárgyalás alá nem vétettek, hanem azok kiegyenlitése Zalával egyetértőleg határoztatott. Hogy miért nem történt **négyszemközt**, a nyilvánosság kizárásával a felülbirálás, mint azt Bartók óhajtotta volna, annak az volt az oka, hogy ilyesmi az aradi publikummal szemben nem lehető; ez a tömeg tudni akarja, mi történt áldozat-filléreivel, ez a nyilvánosságot komolyan veszi, neki mindegy: miniszter vagy — szobrász.

Lám, milyen jó barát a két barát: Bartók és Szana! pedig nem voltak mindig azok. Bartók lapjában néhány évvel ezelőtt egy gunyvers jelent meg, melyben ékes rigmusokban előadatik, hogy mindent megért az ember, csak azt az egyet nem, hogy «Miért ir Szana Tamás?» s ez a jóizü refrain végig huzódik a pompás pasquilluson. Az egész («Bolond Istók» olvasó) fővárosi közönség nevetett akkor Szana Tamás rovására, s mostani bolondgombáit olvasva, bizonyára eszébe fog jutni, mint ahogy eszünkbe jutott nekünk: «Miért ir Szana Tamás?» De az a kérdés is felmerül önkénytelen bennünk: «Miért nem ir Bartók pasquillusokat?» mert az ő müitészeti vendégszereplései is nagyon magukon viselik a pasquillszerüséget. Hogy miért ir Szana Tamás, azt most Bartók Lajos nagyon jól tudja, mindamellett hibáztatjuk Szana Tamást, hogy nem fogadta meg Bartók barátjának tanácsát és még mindig ir. Lássuk csak hogyan ir:

„Ne követeljenek maguknak csalhatatlanságot olyan kérdések megitélésénél, amelyekhez csak annyit értenek, mint a tyuk az ábécéhez.

„Mindezek oly primitiv elvei a müvészeteknek, hogy felemlitésüket csakis az aradi „müértők" tájékoztatása végett találtam szükségesnek. Ők azonban fájdalom, nem müremekek leirása által finomitott szép érzékkel, hanem **röffel** mérik a szobormüveket. De még azt is ki kell mondanom, hogy számitani sem tudnak kellőképen (a bizottság nagyobb része mérnökökből áll).

„. . . . Zalával szemben kiméletlenül, **sőt rosszhiszeműleg** járt el a bizottság. Ha pedig nem vette észre: akkor ab ovo nem volt feljogositva arra, hogy Zala eljárása felett, a saját szakállára, kritikát gyakorolhasson, s öt **suttyomban** gyanusitásokkal illesse"

„. . . . Előállanak a müvészetben kontárkodók, hogy együgyü itéletükkel az általános összhangzatot megzavarják."

„. . . . Egy részüket, (t. i. a szobrokat) már a tervezés stádiumában tönkre teszi az intéző körök tudatlansága."

Ez az utóbbi passzus általános itélet, s a budapestieknek is szól; készséggel kiadjuk nekik az ő részöket is.

Igy ir a hivatott mükritikus, az aesthetika fölkent papja; nyilván haragszik, hogy mások s másutt is foglalkoznak müitészettel. De hát »Miért is ir Szana Tamás?«

De tekintsünk el e furcsa emberkétől, kit már évekkel ezelőtt kiszolgáltatott kenyeres pajtása a köznevetségnek s tárgyaljunk le egy komolyabb kérdést, melyet Bartók felvetett, s mely megérdemli, hogy foglalkozzunk vele.

Neheztelőleg veti szemére Bartók az aradiaknak, hogy Zalát nem ünnepelték. A felelet rá könnyen megadható. Zala lehet jó szobrász, de visszás modoru ember. Ilyennek bizonyitotta magát készületlen beszédében a szobor átadása alkalmával, midőn a többi közt azt mondta, hogy nem könyörög elismerésért, a magyar mütörténet, az utókor mondhat majd itéletet müve fölött; azután ahhoz sem vagyunk aradiak szokva, hogy ilyenformán sürgönyözzön valaki a városi hatósághoz: »Tegyenek amit jónak látnak, de vigyázzanak, hogy nevetségesekké ne váljanak.« Ha tán nem szószerint is van idézve, de ez az értelme, s a nevetséges szó benne van. A Tourbainnel viselt dolgok is közbeszéd tárgyát képezik. Mindezek természetesen nem érintik a müvész jellemét, de hát nem tették annyira rokonszenvessé a barátai által rövid uton zseniálissá minősitett müvészt, hogy külön kultusz tárgyává emelkedhetett volna az aradiak előtt.

És most végül engedelmet kérünk az őszinte szavakért; csak azért irtuk le azokat, mert szeretett városunk polgárságának egy klikk által való országos meghurczoltatását szó nélkül nem hagyhattuk. Lerántottuk a leplet a szövetkezetszerü botránycsinálásról, mert tartoztunk vele az igazságnak, s mert ugy véltük, Arad város derék polgárságát megnyugtatnunk kell az iránt, hogy a hazafisága és áldozatkészsége fejében ellene özönnel szórt guny és rágalom, ha bár a sajtóban is utat tört magának, nem komoly emberek méltó felháborodásából, hanem egy fakcziózus klikk tervszerü hajszájából keletkezett.

* Pompás sajtóhiba; a „Pesti Napló"-ból melegiben vettük át. Aki nem hiszi, nézze meg e lap október 22-iki számát, a melynek tárczájában Szana „Aradi müértők" czim alatt az idézett sorokat irja.

Az állami tisztviselők javadalmazásának rendezése iránt valamennyi minisztérium megbizottjainak javaslata alapján részletes munkálat készült a pénzügyminiszteriumban. E munkálatnál, mint értesülünk, irányadó szempontul az szolgált, hogy a javadalmazások a szolgálati igényeknek megfelelően állapittassanak meg, vagyis hogy az önálló intézkedési joggal felruházott tisztviselők javadalmazása is magasabb legyen; továbbá, hogy ott, hol az eddigi illetmények emeltetnek, ez ne a nyugdijba beszámitandó fizetésnél, hanem más módon történjék. E munkálat alapján valószinüleg az 1892-ik évi költségvetés előterjesztése alkalmával fog a pénzügyminiszter a tisztviselői javadalmak rendezése iránt is javaslatokat tenni.

Pestmegye főispánja. Mint irányadó körökben beszélik, Pestmegye főispáni székére Beniczky Ferencz országgyülési képviselőnek, a nemzeti szinház és kir. opera intendánsának kinevezése van tervbe véve.

Megyei közügyek.

Aradmegye az 1890. év III-ik negyedében.

(Alispáni jelentés.)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyülés!

A törvényhatóság állapotáról valamint a folyó év lefolyt III-ik negyedében tett intézkedések s azok eredménye felől jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

I. A közbiztonság állapota az elmult évnegyed alatt összesen 119 esetben zavartatott meg. Nevezetesen:

Személybiztonság elleni merénylet 17 esetben fordult elő, meg pedig Siklón és Apátin 1—1 rablógyilkosság, Boros-Jenőn 2 gyilkosság, Mondorlak, Govosdia és Aranyágon 1—1 emberölés és végre F.-N.-Buzsák, Berzova, Korbest, Galsa, Kovaszincz, Muszka, R.-Világos, Elek, Csermő és Bokszeg községekben 1—1 sulyos testi sértés alakjában.

Ezen merényletek elkövetői a siklói és apátii rablógyilkosságok és a borosjenői 2 gyilkosság tettesei kivételével melyekben a nyomozás még folyamatban van, mind kézrekerittettek s a büntető birósághoz átadattak.

A vagyonbiztonság 88 kisebb és 14 betöréses lopás, tehát összesen 102 esetben zavartatott meg, mely esetek közül 61 esetben mind a tettes, mind a kár, 3 esetben pedig csak a tettes kerülvén meg, az illetők a büntető birósághoz átadattak. A többi 37 esetben az eddigi puhatolás eredményre még nem vezetett.

A vagyonbiztonság ellen intézett ezen támadások közül esik 18 a borossebesi, 16 az aradi, 5 a pécskai, 13 a radnai, 15 a világosi, 6 a kisjenői, 9 az eleki, 13 a borosjenői, 6 a ternovai és 1 a nagyhalmágyi szolgabirói járások területére.

AZ „ARADI KÖZLÖNY" TÁRCZÁJA.

— Október 23. —

Az Alföldről.

(Betyártörténet.)

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

A lemenő nap ráveti utolsó sugarait a pusztára.

Egy betyár vágtat végig a nagy rónaságon megeresztett kantárszárral. A jóvérü paripának nem is kell sarkantyu, repül mint a szellő. Mintha csak érezné, hogy bajban van a gazdája.

Üldöző pandurok követik, vagy legalább követték. Még egy fél órával előbb nyomában voltak az üldözők a futó betyárnak, hallotta lovaik patkójának dobogását s egy-egy golyó süvitett el füle mellett. S ő minderre csak kaczagott. Bizott gyorslábu lovában.

Mikor már nagyon közel eresztette magához az üldözőket, akkor aztán ugy találta, hogy elég már a játékból. Megveregette a Hóka nyakát, megeresztette a kantárszárat és azzal előre. A Hóka pedig az ismerős biztatásra szügyébe vágta okos fejét s neki vágott a pusztának. Gazdája végignyult lova nyakán s aztán nézte, mint maradnak el üldözői egyenként.

Félóráig vágtatott a betyár. A nap már lement s félhomály boritotta a nagy rónaságot. Körülnézett. Az üldözőknek sehol semmi nyoma.

— No most pihenünk egyet. Hóka!...

A betyár leszállt lováról s leheveredett a puha gyepre, arczczal az ég felé. A csillagok egyenként tünedeztek fel az égbolton. A betyár mozdulatlanul feküdt ott, tekintete a csillagokon révedezett, de gondolatai a földön jártak.

Egy hosszu, mély sóhajtás hagyta el ajkát.

— Boris . . .

Hogy szerette ő azt a leányt. Jobban mint a lelke üdvösségét. S az a leány is vonzódott hozzá, legalább ugy mutatta. És mikor aztán a gazdag Szekeres György megkérte . . . De hát igaza volt. Szekeres György a leggazdagabb legény a faluban, ő meg, Cserje Bandi, nem egyéb mint egy szegény csikós, mint a falu legszebb, legdelibb legénye, akinek a két dolgos kezénél nincs egyebe. De hát mért hitegette öt? Mért esküdözött könyek között, hogy soha másé nem lesz, csak az övé?! Minek szitotta azt az emésztő tüzet, ami az ő szivében égett iránta. Miért nem mondta meg mindjárt, hogy nem szereti, akkor, mikor még nem volt késő. Nehéz lett volna akkor is lemondani, de nem lett volna lehetetlen mint most.

A betyár tovább füzi gondolatait.

— Igen, megérdemelte az a csapodár teremtés, hogy elveszitse vőlegényét. Megölöm Szekeres Györgyöt, most már oda a nagy gazdagság.

A betyár halkan felkaczag, de a keserüség csakugy sir ki a kaczajból. S amint a nehány órával előbb történteket visszaidézi emlékébe, szép férfias vonásai eltorzulnak a különféle érzelmek hatása alatt, melyek megrohanják szivét és agyát.

Látja a csapodár leányt, amint lesüti szemét az ő szenvedélyes szavaira, mikor szemrehányást tesz neki hütlenségéért. Látja saját magát, amint odarohan a leányhoz és megfogva annak kezét, az istenre kéri, hogy ne hagyja el öt, adja vissza a jegygyürüt Szekeres Györgynek és fülében eseng még mindig a leány felelete: „Nem kell kigyelmed sem testemnek, sem lelkemnek!". . . .

Egész forróság ömlik el a betyár testén. A vér még most is odatólul fejébe ahogy erre a pár lesujtó szóra gondol. Épp úgy, mint nehány órával ezelőtt.

Akkor majd elszédült. Odakapott fejéhez; ott belül ugy fájt valami. Nem tudott hamarjában szóhoz jutni, csak állt ott, mintha a villám sujtotta volna. El is ment volna már, csak éppen utoljára akart elbucsuzni attól a leánytól. Tehet ő arról, hogy olyan nagyon szerette. És mikor éppen ajkán lebegett az utolsó bucsu szava: „Isten áldjon meg. Légy oly boldog, amilyen boldogtalan én vagyok", kinyilik az ajtó és feltünik annak küszöbén Szekeres György alakja.

A betyár szemei haragos villámokat szórnak erre a visszaemlékezésre.

A gőgös paraszt egy pillanatig ott áll az ajtóban keresztbefont karokkal, mintha gyönyörködni akarna abban, amit maga előtt lát. Aztán egy pár lépést tesz előre, s megáll ő előtte. Kérdőre vonja, hogy mit keres itt, elnevezi koldusnak, csavargónak, megvetéssel nézi végig tetőtől talpig.

S ő minderre nem szól semmit. Igaz, hogy iszonyu megerőltetésébe kerül szó nélkül még kiállani a durva, kiméletlen szavakat, melyek nem is illethették öt. Végig hagyja beszélni vágytársát, türi a legocsmányabb szidalmakat s még csak meg sem mozdul. Csak mikor Szekeres György abbahagyta a káromkodást, lépett hozzá s csendesen, mintha ott belül a mellében nem háborogna a legvadabb indulat, szólt hozzá:

— Ne hánytorgasd szememre a szegénységemet. Én arról nem tehetek, mint ahogy te sem tehetsz arról, hogy az apád gazdag. Amennyi czifra meggyalázó szó van azt mind rám raktad. Én nem szólok az ellen semmit. Te magad tudod legjobban, hogy nem volt igazságod. Más az, amit én neked mondani akarok. Ez a leány engem szeretett és Isten a megmondhatója, milyen drága volt ő nekem. És habár elhagyott, még most is szeretem. Te elcsábitottad öt. Gazdagságod, fényes igéreteid elcsavarták a fejét. Jól tudom, hogy csakis ez az oka, hogy szakitott velem. Ne szakits félbe, hadd beszéljem ki magam, aztán majd jöhetsz te. Az a leány sohasem szeretett téged magadért, nem is fog szeretni soha. De azért elmegy hozzád feleségül, hogy miért, azt már te is felérheted egy kis észszel. Az előbb mondtam is. Hát csak azt akarom neked mondani, hogy ha nem teszed ezt a leányt olyan boldoggá, amilyen boldog az én szegényes gunyhómban lett volna, az én közelemben, hogy ha én megtudom, hogy csak egy hajaszálát is megörbited, hogy temiattad sirni fog, akkor vigyázz, mert én velem számolsz. Megértetted, amit mondtam?! . . .

Es a betyár képzelete maga elé rajzolta a gőgös parasztot, amint ezekre a szavakra halálos sáppadtsággal arczán megtántorodik. A büszkesége, gőgje okozta ezt. Öt, Szekeres Györgyöt, meri leczkéztetni, fenyegetni egy sehonnai, egy koldus ivadék. Nem is tudta mit mond. Csakugy fuldoklott a hangja, mikor odakiáltotta válaszul: „Apádnak parancsolj mihaszna, annak a koldustarisznyának.

A betyár görcsösen szoritja fokosa nyelét, mintha most is hallaná sirban fekvő apjának gyalázását. Akkor is felemelte már azt a veszedelmes fegyvert, de aztán megint csak lebocsátotta.

— Igy volt, éppen igy volt — mormolja magában Bandi.

Aztán ő el akart menni a maga utjára s hagyta volna azt a másikat is a maga dolga után látni. De hát Szekeres Györgyben felforrt a módnélküli büszkeség s az ő nyugodtsága csak olaj volt a tüzre. Mikor ő ki akart lépni az ajtón, hogy többé sohase lépjen abba a hajlékba, Szekeres György utját állta. Milyen volt az arcza!

— Várj csak, majd előbb megnézzük, hogy nem hiányzik-e valami? . . .

A betyár felsziszszen, mintha csak most vágták volna arczába azt a gyalázatos vádat. Mikor Szekeres Györgynek felelt, akkor már a féktelen harag tört ki belőle.

— A becsületemben ne gázolj, — orditotta rekedten.

— A becsületedben? . . .

Gunyos kaczajjal zárta be ezt a szót Szekeres György. S ez a gunykaczaj volt halála.

A betyár arcza iszonyatos kifejezést nyer a visszaemlékezésre. A vér elfutotta szemeit, fejét s maga sem tudja hogyan, megvillant kezében a czifranyelü fokos. Halálos volt a csapás. A gunyolódó ugy bukott össze, mintha a lábát vágták volna el egyszerre.

Ami azután jött, azon hamar keresztül jut az elmélkedő betyár. Mikor látta a gőgös parasztot elterülve a földön, fején egy irtózatos sebbel, melyből erősen bugyog a friss vér, egyszerre magához tért. Itt már nem volt szabad sokáig időznie. Odalépett Boris mellé, aki halálsápadtan, reszketve támaszkodott a falnak. Megfogta a kezét, el akart tőle bucsuzni. De nem tudott szólni, csak akadozva hebegett el valami mentegetődzést, aztán kirohant a mezőre.

Mig a Hókát kifogta a ménesből, az üldöző pandurok is feltüntek. Csak a Hóka jó lábának köszönheti, hogy megmenekült.

— Most aztán mi lesz velem? — tünödött tovább a szökevény, s nézte a csillagokat, mintha azoktól várná az utbaigazitást, hogy már most mitévő legyen.

— Leszek betyár, haramia, akitől retteg mindenki, s aki felrezzen a bokor zörgésre is.

Felállt. Végig tekintett széles termetén, feltürte lobogós ingujját, s gyönyörködve nézte az izmos karokat, melyekben az erek, mint apró kigyók tekeröztek keresztül-kasul. Aztán visszafütyölte a Hókát, mely már messze legelészett.

— No most gyerünk! . . .

Rábizta magát lovára, az pedig lassu ügetéssel vitte tova, leeresztett fejjel, mintha ő is érezné, hogy a gazdája lelkét nyomja valami.

A betyár csak akkor eszmélt, mikor

II. T ü z e s e t az elmult évnegyed alatt összesen 177 fordult elő, melyek közül 6 a borossebesi, 25 az aradi, 18 a pécskai, 5 a radnai, 39 a világosi, 30 a kisjenői. 17 az eleki, 29 a borosjenői, 5 a ternovai, és 3 a nagyhalmágyi szolgabirói járások területére esik.

A tüz keletkezésének oka a megejtett vizsgálatok szerint 37 esetben gyujtogatás, 25 esetben véletlen szerencsétlenség vagy gondatlanság, 1 esetben villámcsapásból eredettnek bizonyult, — mig 114 esetben keletkezésének okát kipuhatolni nem sikerült.

A gyujtogatásból eredett tüzesetek tetteseit mindeddig csak két esetben sikerült kipuhatolni, a többi esetekben a nyomozás még folytattatik.

A tüzesetek által okozott károk összes értéke 86420 frt 80 kr, mely összegből 44548 frt 70 krnyi érték volt biztositva.

A tüz mikénti támadásának kideritése iránt a vizsgálat minden esetben a kellő időben és erélylyel megtartatott, s az eredményhez képest a további eljárás foganatosittatott.

Nagyobb mérvü és különös felemlitést igénylő tüzeset a negyedév alatt nem fordult elő.

A községek tüzoltó szerei a körülményekhez képest jó karban vannak.

III. A k ö z e g é s z s é g ü g y i v i s z o n y o k az előző évnegyedhez képest hanyatlottak, a mennyiben a betegmozgalom élénkült s a halálozások száma 118-al nagyobb volt.

A heveny gyomor és belbajok napi renden voltak, és több esetben, főleg a gyermekeknél, kedvezőtlenül is folytak le, ellenben a tüdőbajok gyérültek és aránylag kedvezőbb lefolyást tanusitottak

A hevenyfertőző kórok közül járványként előfordult a vörheny Zöldes, Laáz, Kisjenő, E.-Simánd, Kurtics, Ó- és Uj-Szentanna, Ujpanát, Bogyest, Taucz, N.-Zerind és Dezsőháza, továbbá a kanyaró Sikula, Kurtakér, Szabadhely és Ternova községekben, végül a hólyagos himló Almáson, a hökhurut pedig Monyásza és Gyarmatán, jelentékenyebb elterjedést ezen kórok közül ugyan egyik sem nyert, de több esetben ugy egyik, mint másik kedvezőtlenül folyt le.

Zöldes, Laáz, Kisjenő, Erd.-Simánd, Uj-Szentanna, Sikula, Szabadhely és Monyásza községekben a járvány meg is szünt; szórványosan észleltetett még a váltóláz és a vérhas, esetenként pedig a hagymáz.

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott 126 egyén és 38 hulla, ebből volt 6 bonczolás.

Élelmiszerek, italok, továbbá iskolák és egyéb nyilvános helyek pontosan ellenőriztetvén, a több helyen elkobzott éretlen gyümölcstől eltekintve, rendellenességek nem tapasztaltattak.

A közegészségi szolgálat rendes menetü volt.

(Folytatása következik.)

— Megyei közgyülési sorrend. —

Aradmegye törvényhatósági bizottságának Aradon 1890 évi oktober hó 28-án tartandó rendes évnegyedes közgyülésén felvendő ügydaraboknak folytatólagos sorrendje a következő:

56. Manndorf Géza báró kisjenői járásbeli szolgabirónak beadványa, ebbeli állásáról való lemondása tárgyában.

Ezzel kapcsolatban egy s z o l g a b i r ó i á l l á s n a k v á l a s z t á s u t j á n l e e n d ő b e t ö l t é s e.

57. A m. kir belügyminiszter intézvénye Szöllös-Csigeról községnek az előfogatozás szolgálmányának vállalkozási uton való biztositása iránt hozott határozata tárgyában.

58. A m. kir. belügyminiszter intézvénye a tehén-himlőnyirk termelése országossá tételének mellőzése iránt.

59. Hontvármegye közönségének átirata, melylyel a közigazgatási tisztviselők választásának fenntartása érdekében az országgyülés képviselőházához intézett feliratát megküldi.

60. A vármegye közigazsatási bizottságának, a közigazgatási ágak állapotáról a f. évi I. felére vonatkozólag szerkesztett jelentése.

61. A vármegye alispánjának jelentése a törvényhatósági utadó egy részének természetben való leróvhatása iránt alkotható szabályrendelet elejtése tárgyában.

62. A vármegye alispánjának jelentése a törvényhatósági utmesterek minősitése iránt alkotandó szabályrendelet iránt.

63. A vármegye alispánjának jelentése az idegen iparosoknak a hetipiaczok látogatása iránt alkotandó szabályrendelet tárgyában.

64. Az aradi kir. törvényszék átirata, a kir. kincstári uradalom és Szoroság község között létrejött urbéri egyezség iránt.

65. A kir. kincstári ügyészség átirata a kir. kincstári uradalom és Kovaszincz község között létrejött urbéri egyezség tárgyában.

66. A vármegye árvaszékének jelentése, a Szlatki Arnold és Magdolna uj-szent-annai gyámpénztári adósok megvett ingatlana után esedékes perköltség és illetéknek a tartalék alapból leendő fedezése iránt.

67. A vármegye árvaszékének jelentése a Schmidt Mihály és neje uj-szent-annai gyámpénztári adósok után esedékes kamatkülömbözet leirása iránt.

68. A vármegye árvaszékének jelentése Csicsereán Sztoja szabadhelyi gyámpénztári adós tartozásainak leiratása tárgyában.

69. Konopy Sándor törvényhatósági bizottsági tag elhalálozása folytán, egy állandó választmányi tagságnak választás utján leendő betöltése.

70. Kakoró község képviselőtestületének határozata, számadási elmarasztalások leiratása iránt.

(Folytatása következik.)

Legujabb posta.

— **Külügyminiszterek találkozása.** A „Magdeburger Zeitung“ jelenti, hogy C a p r i v i és C r i s p i, kik már most b i z o n y o s a n találkozni fognak, V e l e n c z é t tüzték ki találkozásuk helyéül és igen valószinü, hogy K á l n o k y gróf is részt fog venni ebben a találkozásban. Az eddigi megállapodások szerint U m b e r t o király fogadni fogja Caprivit Monzában.

— **Zsidók sorsa Oroszországban.** A Köln. Ztg. jelenti Pétervárról: Az összes zsidóknak, kik 1858. okt. 27-ike előtt már a besszarábiai határkerületben valamely község kötelékébe tartoztak, törvény szerint meg van engedve a további, akadálytalan ott-tartózkodás. E határterülethez tartoztak 1878-ig K i s e n e v és A k i e r m a n városok is. Déli Besszarábiának a berlini szerződés következtében Oroszországgal történt egyesitése óta azonban már nem képeznek határterületet, a miért is a mostani kormányzó a törvényt e városokra nézve hatálytalannak nyilvánitotta és t ö m e g e s e n u t a s i t j a k i a z s i d ó k a t.

— **Amerikai nyugdij magyaroknak.** A következő tény bizonyára érdekelni fogja azokat a magyarokat, akik az amerikai szabadságháborubun résztvettek. Az észak-amerikai Egyesült-Államok képviselő-kamarája tudvalevőleg ez évi május elsején elfogadott egy nyugdij-törvényt, mely mindazoknak, kik az észak-amerikai szabadságháboruban részt vettek, ami pénzünk szerint 92 f o r i n t é v i n y u g d i j a t biztosit. E hir következtében egy bécsi forgalmi intézetnek hivatalnoka, ki szintén részt vett az amerikai szabadságháboruban, az Egyesült-Államok bécsi követéhez fordult azzal a kéréssel, hogy világositaná öt föl, vajjon ő mint osztrák alattvaló, szintén részesedhetnék-e ebben a kedvezményben. Az amerikai követ erre washingtoni kormányához fordult, honnan azt a választ kapta, h o g y a n y u g d j a z o k a t a z o s z t r á k é s m a g y a r a l a t t v a l ó k a t i s m e g i l l e t i, a k i k a z a m e r i k a i s z a b a d s á g h a r c z b a n r é s z t v e t t e k és hogy ennélfogva a nyugdij-okmány a bécsi hivatalnok részére is kiszolgáltatandó. A követ az alkalommal, midőn a tudakozódó hivatalnokkal ezt közölte, egyuttal hangsulyozta, hogy nagyon csodálkozik azon, hogy eddigelé egyetlen egy se jelentkezett azon számos osztrákok és magyarok közül, kik a nyugdijra jogos igényt támaszthatnak, aminek valószinüleg az az oka, hogy Ausztria-Magyarországban kevéssé ismeretes az amerikai kepviselőkamara által elfogadott nyugdijtörvény.

Táviratok.

— Költségvetés. —

(Távirati tudósitás.)

Budapest, október 22.

A k é p v i s e l ő h á z p é n z ü g y i b i z o t t s á g a W a h r m a n n Mór elnöklete alatt tartott mai ülésében folytatta a p é n z ü g y i t á r c z a költségvetésének tárgyalását. Előadó H e g e d ü s Sándor.

A d o h á n y j ö v e d é k n é l H e l f y sajnálattal konstatálja, hogy dohánykivitelünk majdnem egészen megszünt. Szóló e sajnos jelenség okai iránt intéz kérdést a miniszterhez, óhajtva oly intézkedések megtételét, melyek e kivitelt ismét fokozhatnák.

D a r á n y i óhajtaná, hogy a dohánytőzsök adományozásánál első sorban tisztviselőknek s a közélet embereinek oly özvegyeire s árváira legyen a miniszter tekintettel, akik más alapból segélyben nem részesülnek. Szóló nagy sulyt fektetne arra, hogy ez nemcsak kivételesen, hanem rendszeresen történjék.

H o r á n s z k y megjegyzi, hogy a H e l f y által felvetett kérdés szoros összefüggésben áll az ujabb törvényes intézkedésekkel, melyek czélja volt a termelt dohány minőségének javitása. Szóló kérdi, remélhető-e, hogy a történt intézkedéseknek jó eredményük lesz?

W e k e r l e miniszter válaszolja, hogy kivitelünk korlátoltabb ugyan, mint korábban volt, de nem a dohányminőség hanyatlása az oka e jelenségnek — bár egyes helyeken a termelésnek kevésbbé jó volta is tapasztalható, — hanem az izlés változása s főleg a transatlantikus dohányok óriási versenye. Ezzel szemben első sorban szükséges, hogy legalább a saját szükségletünket, a mennyiben csak lehetséges, a magunk termeléséből fedezzük, s ez irányban a szükséges intézkedések meg is történnek. Egy másik tér, amelyen szintén jó eredmény mutatható fel, azon dohányfajok pótlása, amelyek eddig a török hulladékokból fedeztettek. Szóló továbbra is kész mindent megtenni azon irányban, hogy a mennyire lehet, szükségletünket a belföldi termelés fedezze. Ami a kivitelt illeti, szóló legalább azon jelentékeny tőkét, mely kereskedőink szakértelmében rejlik, megmenteni törekszik, s ezért külföldi dohánykereskedőinket oly konzorcziummá igyekszik egyesiteni, amely az összes külföldi dohányeladást eszközölje A dohánytőzsökre nézve állandóan követtetik azon elv, melyet Darányi kiemelt, de ez kizárólag nem alkalmazható. Amennyire okszerüen lehetséges, ma is megtörténik, s szólónak nincs tudomása arról, hogy valamely tisztviselő özvegye ne kapott volna trafikát, ha maga kezelte volna azt.

Helfy a termelők szempontjából megfontolandónak tartja azt, vajjon helyes lesz-e a kiviteli kereskedőknek privilegiumot adni.

Wekerle miniszter válaszolja, hogy ma oly kistermelő, aki kivitelre termel, nincs az országban. Különben is amely termelőnek elzárható raktára van, módot ad a törvény, hogy biztositsa saját maga részére a külföldre való direkt eladást.

Andrássy Manó gróf azt tartja, hogy a priviligeumot semmiesetre nem kell nagyon hosszu időre adni meg.

A bizottság változatlanul megszavazza az előirányzatot.

A l o t t ó j ö v e d é k n é l **Wekerle** miniszter kijelenti, hogy a lottót eltörlendőnek, illetőleg osztálysorsjátékkal pótlandónak tartja. De bár e tekintetben önállóan intézkedhetünk, czélszerübbnek mutatkozik az osztrák kormánynyal egyetértőleg járni el, s meg is inditotta ez irányban a tárgyalásokat.

Darányi kérdi, nem volna-e lehetséges az évenként rendezett jótékony állami sorsjátékot magánvállalat utján létesiteni?

Wekerle miniszter válaszolja, hogy foglalkozott e kérdéssel, de a javasolt mód nem mutatkozott czélszerünek.

Matlekovics visszásságot lát abban, hogy mindig a játékszenvedély korlátozását hangsulyozzák, s mégis minduntalan kérnek a minisztertől engedélyt magánsorsjátékokra. Szóló kéri a minisztert ne engedélyezzen ilyeneket.

Andrássy Manó gr. hasonló értelemben nyilatkozik.

Darányi nem helyeselné annak elvül való kimondását, hogy jótékony sorsjátékok nem engedélyeztetnek. Hiba volna teljesen kizárni azt, hogy nagy czélokra s országos csapások enyhitésére ily sorsjátékok engedélyeztessenek.

Wekerle miniszter maga is annak idején korlátozandónak tartja azt, meg kell azonban jegyeznie, hogy ma a legtöbb jótékony czél utalva van ily sorsjátékokra.

Az előirányzatot változatlanul megszavazta a bizottság.

A z á l l a m i j ó s z á g i g a z g a t ó s á g o k n á l **Wekerle** miniszter Gaál Jenő kérdésére előadja, hogy a telepitvényes községet lehetőleg önnállóvá akarja tenni, s épen e czélból igyekszik is földjeiket a szükséghez képest kiegésziteni.

A z á l l a m i j ó s z á g o k n á l Gaál Jenő figyelm zteti a minisztert arra, mily nagy költséggel jár az, hogy az eladott jószágok után a kegyuri terhek az államnál maradnak vissza.

Dániel Ernő hasonló értelemben nyilatkozik.

Wekerle miniszter a kegyuri terheket több szempontból fentartandónak tartja. De azoknak legalább némi kárpótlásul a felhozottakhoz képest saját részéről sem tagadhatja annak indokolt voltát hogy az üresedésbe jövő egyházi javadalmak intercaláreja mint hasonló természetü jövedelem, e czélra használtasék fel.

Gróf **Andrássy** Manó megjegyzi, hogy ott, hol a hivők maguk gondoskodnak papjaikról templomjaikról, a vallásosság sokkal nagyobb mint ahol a patrónus viseli a terheket.

H e l f y azt tartja, hogy az intercalaret mielőbb visszaszerezni kötelessége az államnak.

Az előirányzat változatlanul megszavaztatott.

A p é n z v e r ő h i v a t a l n á l Gaál Jenő kivánatosnak tartaná, hogy az átvert váltópénzek necsak a pénzverő hivatalnál, hanem több központi helyen kaphatók legyenek, és hogy tekintettel a bányákban sürün előforduló aranylopásokra fémbeváltó hivatalok csak kellő igazolás mellett vegyenek át aranyat.

Wekerle miniszter válaszolja, hogy a váltópénz átveretése nálunk nem kezdetett meg s szóló e tekintetben más alkalmas módositással foglalkozik.

Az aranybeváltást legitimáczióhoz kötni a kis bányászipar megbénitására vezetne.

Az előirányzat m e g s z a v a z t a t o t t.

A v a s m ü v e k n é l **Gaál** Jenő (pécskai) helyesli, hogy a vajdahunyadi telepeket a miniszter annyira felkarolta s éppen mert e vidéknek igazi szempontból nagy jövője van, kivánatos lenne, h o g y a r o m á n i a i c s a t l a k o z á s n á l a v ö r ö s t o r o n y é v a l s z e m b e n a v u l k á n i n a k a d a s s é k e l s ő b b s é g.

Gróf **Andrássy** Manó is csak helyeselheti a miniszter által Vajdahunyadon tervezett intézkedéseket. Szóló nézete szerint, a fegyvergyárat, melyre az országnak szüksége van, sehol se lehetne oly czélszerüen életbe léptetni mint Tiszolczon.

Wekerle miniszternek a vasmüvekre vonatkozó részletes felvilágositásai után az előirányzat változatlanul megszavaztatott.

A z á l l a m i h i d a k n á l **Darányi** nagyon kivánatosnak tartaná a hidaknak villanyvilágitással való ellátását.

Wekerle miniszter válaszolja, hogy ez, bár némi költségtöbblettel jár, meg fog történni, ha sikerülni fog az elektrikus gépek czélszerü elhelyezése.

Az előirányzat megszavaztatott.

A beruházásoknál **Helfy** megjegyzi, hogy a főváros fejlődése érdekében a negyedik állandó hid létesitését lehetetlen évekig elhalasztani, s szóló óhajtja, hogy a miniszter vegye ezen ügyet erélyesen kezeibe.

Darányi csatlakozik előtte szóló megjegyzéséhez.

Wekerle miniszter válaszolja, hogy e kérdés ugy a pénzügyi, mint a kereskedelmi miniszteriumban tárgyalás alatt van.

A pénzügyi bizottság a részletes tárgyalás befejezése után megállapitotta annak általános jelentését. Ezzel a költségvetés tárgyalása véget ért.

— Belga választások. —

Brüsszel, okt. 22. (Saj. tud. táv.) A községtanácsi választásoknál a kis községek közül 11-ben a liberálisok, 46-ban a katholikusok győztek; 10 pótválasztás lesz; ezek közül 5 a katholikusokra, 11 a liberálisokra nézve igérkezik kedvezőnek.

— Franczia-orosz barátság. —

Páris, október 22. (Saját tudósitónk távirata.) C a r n o t köztársasági elnök M o h r e n h e i m kisasszonynak, az orosz nagykövet leányának két pompás sèvres-i vázát küldött nászajándékul s C a r n o t valószinüleg a nászünnepélyen is jelen lesz.

— A bolgárokról. —

Sófia, okt. 22. (Saját tud. táv.) S t a m b u l o w miniszterelnököt tegnapelőtt a fejedelem hosszabb kihallgatáson fogadta, este részt vett a miniszterelnök este részt vett az udvari ebéden.

— Nagy tél. —

Nagyszeben, okt. 22. (Saját tud. táv.) Tegnap óta szakadatlanul havazik. A háztetőket vastag hóréteg boritja.

Naptár.

Október 23. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kap. János. — Protestáns naptár: Kap. János. — Görög-orosz naptár (okt. 10.): Fülöp. — A nap kél 6 óra 30 perczkor, nyugszik 4 óra 58 perczkor.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 767.5 mm., délután 2 órakor 766.8 mm. *Hőmérsék:* reggel 7 órakor C° + 1.0, délután 2 órakor C° + 5.9. *Szél iránya és ereje:* reggel 7 órakor EN. 4. délután 2 órakor EN. 6. — *Felhözet:* reggel többnyire borult, délután többny. derült. *Csapadék* az utóbbi 24 órában: 0 mm.

---

lova megállott egy magányos csárda előtt.

— Hm! — dühöngött magában. — Hát idehoztál Hóka?! No se baj — tette hozzá keserüen — hátha szerencsét hoz nekem ez a hajlék!....

Lovát hagyta menni a maga utjára, az istálló felé, ő maga pedig belépett a csárdába.

Kaczkiás, szép menyecske toppant elébe, odaborulva szónélkül a mellére. Ugy nézett a szemébe, olyan édesen, mintha onnan várná a lelke üdvösségét.

S a mint a betyár belenézett azokba a bogárfekete szemekbe, lassankint elsimultak a redők borus homlokáról. Odafogta a két keze közé az ölelő menyecske szép fejét s a szerelmesek lágy hangján szólt hozzá:

— Eljöttem galambom. Most már te vagy nekem mindenem!

S a menyecske meg sem haragudott azért, hogy most már ő is jó lesz. Szerette azt a legényt örült szenvedélylyel. Pedig jól tudta, hogy annak szive másfelé huz. Bandi el-ellátogatott néha a pusztai csárdába, egy-két szivélyes szót is intézett a folytonosan körülötte erényeskedő csaplárnéhoz, de máskülönben nem látszott észrevenni, hogy mennyire igyekszik az ő kedvében járni az az asszony. Mi köze volt neki hozzá.

Az az asszony pedig jól látta, hogy Bandi nem sokat törődik vele. Azt is tudta, hogy miért. Sokszor akadt neki dolga a faluban és eleget látta szerencsés vetélytársát, Pataki Borist. De hát a szép csaplárnéban emésztő szenvedély égett a daliás csikós legény iránt s nem tudott megbékülni azzal a gondolattal, hogy ez a legény az övé ne legyen.

Cserje Bandi olyan fogadtatásra talált most is, amelyet az egész falu legénysége megirigyelhetett tőle.

A szép menyecske átfonta a legény nyakát, s végtől végig csókolta annak naptól sütött barna arczát.

— Ugy-e, ugy-e lelkem mindenem most itt maradsz? ugy-e nem hagysz el? — Hányszor kérdezte már ugyanezt a legénytől, epedőn tekintve annak szemei közé. S ahányszor kérdezte, annyiszor adott tagadó választ a legény.

Most egészen másképp hangzott a betyár válasza. A csaplárné nem is akar hinni füleinek, olyan nagy szó az neki.

— Nem hagylak el galambom. Most már egészen a tied vagyok. De mégsem egészen. A vármegye is számot tart rám Megöltem a szeretőm völegényét. Alig egy órája ugrottam meg a pandurok elől. Ott hagytam azt a hütelen leányt is. Nem kell már egy porczikámnak sem.

A szép csaplárné hosszasan nézett a betyár dióbarna szemeibe. Még jobban odasimult a betyár széles melléhez.

— Ne félj, galambom — suttogta édesen — itt sohasem találnak meg. Megmentelek én még az életem árán is. Inkább a lelkem szakadjon ki, mintsem téged elveszitselek.

Cserje Bandinak egészen jó kedve támadt a szerelmes menyecske közelében. Olyan biztonságban érezte magát annak a bogárszemü asszonynak védelme alatt.

*

Régen aludt már a bátyár, mikor a csárda ajtaját halkan megkopogtatták. A csaplárné fölkelt és beeresztette a jövevényt az ivószobába.

— Te vagy az Miska?!...

— Én vagyok. Jó hirt hozok; — felelt a kérdezett.

Nagyon siethetett a jó ember. Alig tudott lélegzeni.

— Hát tudod-e rózsám, hogy Cserje Bandi gyilkos. Megölte Szekeres Györgyöt, mert elszerette tőle az ő Boriskáját.

A szép csaplárné olyan csodálkozva tudott a hirharangra nézni, mintha most hallaná ezt először.

— Igen, gyilkos — folytatja lihegve a jövevény. Száz forint jutalom van kitüzve a fejére. Száz forint... Szép pénz... Mit gondolsz szógám, nem volna jó azt a száz forintot zsebre vágni?

A szép csaplárné arcza majd kicsattan a haragtól. Ugy szeretné a szemét kikaparni ennek az embernek.

— Takarodj innen, te utálatos, te faluszája! Nem sajnálnád azt a derék legényt.

A faluszája kimeresztett szemekkel bámult a felcsattant asszonyra. Még soha sem látta ilyennek, pedig már sok ilyen ügyben vvlt vele értekezése. A csaplárné is észrevette az elkövetett hibát. Sietett azt jóvátenni. Mosolygó arczot csinált s halk kaczajjal szólt.

— No, meg aztán hol is keresnéd te azt most? Messze jár az már, hét határon tul. Nem éred te azt utól, még ha boszorkány vagy is. Jobb lesz, eredj haza s törd okosabb dolgon a fejed.

A jövevény ugy a hogy jött, el is ment, s akkor a menyecske csendesen nyitott be az alvó betyárhoz. Oda ült ágya fejéhez s elnézte hosszasan annak nyugodt, mosolygó arczát. Találgatta, hogy valjon miről álmodik.

Azt pedig nem sokáig kellett találgatnia. A betyár ajka megmozdult, mély sóhaj hagyta el mellét. Aztán egy nevet ejtett ki, melyre a szerelmesen föléje hajló asszonynak arczát elfutotta a vér. Amilyen édes boldogságtól mosolygó volt az arcza a betyárnak, ugy elszoritotta a szép menyecske orczáját a féltékenység.

— Tehát még mindig szereti! — szisszegte s még jobban odahajolt az alvó fölé. Ha az most felébred, megijedt volna attól a tekintettől, melylyel azok a bogárfekete szemek végigmérték.

De a betyár nem ébredt fel. Álmában kinyujtotta karjait, melyek a csaplárné nyaka köré fonódtak.

— Boris!... suttogta ismételten s karjai ugy szoritották azt az átölelt nyakat, mintha sohasem akarnák elengedni.

A csaplárné szemei vérben usztak.

— Nem az enyém nem az enyem! — tördelte lázasan. — Még mindig ezt a másikat szereti!

Csendesen lefejtette a betyár karjait nyakáról. Vad tekintettel mérte végig az alvót, aztán kitört belőle a keserüség:

— Ha nem vagy az enyém, más asszonyszemélyé se légy. Tartson meg az, akinek jussa van hozzád!....

A szegény asszony meg sokáig állt ott az ágynál. Ugylátszik küzd saját magával. Végre kendőt kötött fejére s sietve hagyta el a csárdát, neki vágva a sötét éjnek.

Nem telt bele két óra s már vissza is jött. De nem egyedül. Egy sereg pandur volt vele; akik körülfogták a csárdát. A csaplárné maga vezette be a csendbiztost két legényével az alvó betyárhoz.

Cserje Bandi nem ellenkezett, még csak egy mozdulatot sem tett a védelemre. Nyugodtan hagyta magát elhurczoltatni. Akkoriban éppen statárium volt kihirdetve. Bandival sem csináltak sok teketóriát. Harmadnapra felkötötték.

Hatos Tivadar.

Az elvesztett paradicsom.

(Franczia regény.)

Az „Aradi Közlöny“ számára eredetiből fordította:

[70] **Gráczlánna.**

Ez a szó megütötte a Gertrude fülét.

És ő ott maradt meghallgatni a gyónást, elrejtve a függönyök mögött.

Gertrude tehát végighallgatta a Heugnené gyónását és szive oly erősen dobogott, mikor az asszony elmondta az egész meggyilkoltatási esetet, hogy talán a fiatal pap is meghallotta volna azt, ha öt magát nem lepte volna meg ez a vallomás annyira.

A bevégzett gyónás után Heugnené felállott.

— Most az a kötelessége, — mondja Noel, — hogy egyenesen a birósághoz menjen és ott ismételje az előttem tett vallomásait.

— Lehetetlen, tisztelendő ur, visszatartanának...

— Mégis meg fogja tenni... és ha megbánása őszinte...

— Nem érdemes gyónni jönni, plébános ur, ha aztán mindent el kell mondanom a biróság előtt...

— Ön szabad.

— Ez minden, tisztelendő ur... elmehetek?

— Igen, leányom.

Heugnené egészen el volt kábulva és nem találta az ajtót. Noel kinyitotta neki azt.

A fiatal pap aztán visszafordult és ebben a pillanatban megpillantotta a tükörben a Gertrude alakját.

Rémülten felsikoltott. Ez az asszony tehát meghallott mindent, megleste a gyónás titkát.

— Gertrude! Gertrude! ön itt volt?...

Fernande nem felel. Ő is éppen ugy fel van hevülve, mint a fia.

— Gertrude! ön meghallgatta ennek az asszonynak a gyónását?

— Igen! — felelt Gertrude lehajtott fővel, mert nem volt ereje beszélni.

— Ah! istenem! istenem! — kiáltott fel a fiatal pap.

Aztán összerogy és a földre rogy. A mult napokban kiállt betegség utáni gyöngeség még tartott és igy nem tudta elviselni ezt az erős megrázkódtatást.

Gertrude igyekezett őt életre hozni, legédesebb anyai nevekkel szólitá, bocsánatot kért tőle. Végre eczettel sikerült neki magához tériteni a fiatal papot.

Ezután Noel könyörgött, parancsolt, hogy a gyónás titkát el nem szabad árulnia, esküjét kérte, mind hiába, Gertrude csak azt felelte, hogy ő ennek a gazembernek büntettét fel fogja jelenteni.

Noel azzal fenyegetett, hogy elbocsátja szolgálatából, hasztalan, Gertrude makacsul megtagadta az engedelmességet és rimánkodva kérte a fiatal plébánost, hogy engedje meg neki, miszerint az

HIREK.

— **Aradváros virilistáinak** névjegyzékét már teljesen összeállitotta a bizottság és legközelebb közzé fogja tenni. Egyelőre csak annyit közlünk belőle, hogy Aradon a legtöbb adót fizeti Neumann Adolf 4781 frt 81 krral s a névjegyzékben a legutolsó Forray András 500 frt 70 kr adóval.

— **Az elegáns város.** Zala György szobrász eddig sem mondhatta, hogy Salacz Gyula polgármester nem viseltetett iránta jó indulattal és nem mondhatja most sem, daczára annak, hogy a művész ur meghurczolta öt is meg az aradiakat is. A polgármester olyan bizottságot nevezett ki a vértanuszobor ügyének lebonyolitására, a kiket először is nem nevezhetnek a Zala ur hivei Arelles csizmadiáinak, másodszor, nem vádolhatja öt azzal, hogy ellenségei volnának. A lebonyolitásra kiküldött bizottság elnök Parecz István gazdasági tanácsos, tagjai: Boros Béni, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgató főmérnöke, kir. tanácsos, az aradi ügyvédi kamara alelnöke és Pekár Károly nyug. kir. államvasuti üzletvezető. A bizottság várja Zalát, hogy lejöjjön és az ő jelenlétében végezzen a szoborügygyel.

— **A király elismerése.** A király megengedte, hogy az idei zárhadgyakorlatok befejezése utáni csapatszállitásnak körültekintő és kifogástalan eszközléséért a m. kir. államvasutak igazgatóságának, továbbá az emlitett vasutak személyzetéből azoknak, akik a csapatszállitás keresztülvitelénél közvetlenül közreműködtek, legmagasb megelégedése nyilvánittassék.

— **Hazafias németek.** Franzdorfról irják ezt a lélekemelő esetet: Franzdorf temesmegyei községben elhatározták, hogy gyüjtést rendeznek egy ezüstkoszorúra, a melyet majd a 13 vértanu szobrára tesznek. A község nagyobbára szegény németekből és románajku földmüvesekből áll és mégis összeszedtek a koszorúra 136 frtot, ami a franzdorfiak nagy hazafiságára vall. Azonban az ezüstkoszorú nem lett készen idejében és nem tudták azt Aradon elhelyezni, ami pedig ritka becsü lett volna, tekintettel arra, hogy kik adták. A község most elhatározta, hogy a vértanuszoborra szánt ezüstkoszorút templomában helyezi el és a vértanuk emlékére minden évben október 6-án requiemet tartanak. A koszorut szombaton helyezték el a templomban. Ez alkalombólrequiemet és délben bankettet rendeztek.

— **Az aradi ügyvédi kamara** tudatja, hogy Illés László dr az aradi ügyvédi kamara ügyvédi lajstromába folytatólag felvétetett.

— **A miniszter és a tehénhimlő.** Aradmegye felirt a miniszterhez, hogy tenné általánossá és országossá a tehénhimlőnyirk termelését és használatát. A miniszter visszairt a megyének, hogy a felterjesztést mellőzi, mert a termelés a magánosok dolga és használja az, aki akarja.

— **Elhunyt aljegyző.** Thoma Mózes, Aradmegye 3-ik aljegyzője, ki az árvaszékhez volt beosztva, tegnap elhunyt az aradmegyei közkórházban és pedig olyan körülmények között, hogy a vármegye fogja öt eltemetni. Thoma Mózes földmives szülők gyermeke volt és a saját erejéből tanitatta magát. Instruktorkodott és emellett minden évben 2 osztályt végzett jeles eredménynyel. A jogi tanulmányokat Nagyváradon végezte, s onnan került gyakornoknak Aradra. A sors sehogysem akart kedvezni neki, e miatt elbusulta magát és elfogta a sorvadás, mely véget vetett életének.

— **A „Dalkedvelők-Egyesülete"** ma d. u. 6 órakor próbát tart a Lyceum zenetermében. A tagok figyelmét ez uton is felhivjuk a megjelenésre.

— **Eljegyzés.** Fejér László, az „Adriai biztositó társulat" szolnoki főügynökségének titkára, e hó 19-én, eljegyezte Barkó Ferencz aradi törvényhatósági tag szeretetreméltó és kedves gyámleányát Ilonát. Sok boldogságot!

— **A m. kir. államvasutak téli menetrendje,** mely már érvényben van, következőleg állapittatott meg: Budapest-Arad-Tövis. Személyvonat 404. sz. Budapestről indul reggel 8 óra 15 perczkor Csabára ér 1 óra 53 p. d. u. Aradra ér 3 óra 50 p. d. u. Áradról tovább indul Erdélybe 4 óra 10 p. Radnára ér 5 óra 16 p. Tövisre 10 óra 44 perczkor este. — Gyorsvonat 302. sz. Budapestről indul 2 órakor délután. Csabára ér 6 óra 40 perczkor, Aradra 8 óra 10 p. Személyvonat 406. sz. Budapestről indul 9 óra 40 perczkor este, Csabára ér 3 óra 55 p. reggel, Aradra ér 5 óra 27 p. reggel. Omnibusz-vonat 460. sz. Csabáról indul 4 óra 40 p. Aradra ér 6 óra 55 p. reggel. — Aradról Budapestre a 403. számu személyvonat indul 12 óra 10 perczkor délután, Budapestre ér 7 óra 45 p. reggel. A 301. sz. gyorsvonat Aradról indul 7 óra 45 p. reggel, Budapestre ér 1 óra 55 p. délután. A 405. sz. személyvonat Aradról indul 9 óra 5 p. este, Budapestre ér 5 óra 50 p. reggel. Az omnibusz-vonat Aradról indul 5 óra 22 p. d. u. Csabára ér 7 óra 51 p. este. — A 408. sz. személyvonat Aradról indul 2 óra 20 p. d. u. Radnára ér 3 óra 39 p. d. u. A 412. számu vegyesvonat Aradról indul 5 óra 50 p. reggel, Radnára ér 6 óra 52 p. reggel. A 403. sz. személyvonat Radnáról indul 10 óra 38 p. d. e. Aradra ér 11 óra 38 p. d. e. A 407. sz. vonat Radnáról indul 5 óra 49 p. reggel, Aradra ér 7 óra 6 p. A 411. sz. vegyes vonat Radnáról indul 7 óra 36 p, este, Aradra ér 8 óra 38 p. este. — Az arad-temesvári vasut 5312. sz. vegyes vonata Aradról indul 6 óra 41 p. reggel, Temesvárra ér 9 óra 8 percz reggel. Az 5314 sz. vegyes vonat Áradról indul 12 óra 20 p. Temesvárra ér 2 óra 53 p. délután. Az 5302. sz. személyvonat Aradról indul 9 óra 10 p. este, érkezik Temesvárra 10 óra 57 p. este. Temesvárról az 5301. sz. személyvonat indul 5 óra 30 p. reggel, érkezik 7 óra 20 p. délelőtt. Az 5311. számu vegyes-vonat Temesvárra indul 12 óra 53 p. d. u. érkezik 3 óra 30 p. délután. Az 5313. sz. vegyes-vonat Temesvárról indul 5 óra 25 p. délután, érkezik 8 óra 15 p. este.

— **Aradmegye állandó választmányában** Konopy Sándor elhunytával egy hely megüresedett. Ezt a helyet a megye október 28-iki közgyülésében fogják betölteni.

— **Ellenőrzési szemlék.** Az aradvárosi illetőségü tartalékos honvédek ellenőrzési szemléje november 4-én és 5-én tartatik meg a Lukács-laktanyában Fixek István főhadnagy előtt. Az aradi járás honvédei 6-án állanak elő a szemlére, mig Ujaradon november 11-én, Pécskán 13-án, Lippán 9-én, Vingán 6-án és 7-én lesz a szemle. Akik erről elmaradnak, az utószemlére Lugosra kell menniök és pedig a saját költségökön.

— **Választmányi ülés.** A „Kölcsey-Egyesület" ma, Csütörtökön délután 6 órakor saját helyiségében (Szabadságtér, Első Aradi takarékpénztár épülete) ülést tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgy: több igen fontos ügy. Az elnökség.

— **Uj sajtóper Temesvárról.** A Temesvárott megjelenő „Freimüthige", melyet már annyira ismer az aradi esküdtszék, megtámadta a csákovai aljárásbirót, Bányay Vinczét. E támadás folytán az igazságügyminiszter vizsgálatot rendelt el s a temesvári törvényszék elnöke Mály István a vizsgálat vezetésével Avarffy Károly törvényszéki birót bizta meg. A vizsgálat a legszigorubban lőn vezetve azonban a „Freimüthige" vádjai teljesen alaptalanoknak bizonyultak. Ennélfogva most Bányay az aradi esküdtszékhez fog fordulni a „Freimüthige" megbüntetése végett.

— **Gyászhir.** Megyénk egy derék fiatal tisztviselőjének, Thoma Mózes aradmegyei aljegyzőnek haláláról értesülünk. Tisztttársai a következő gyászjelentést adták ki a korán elhunytról. Aradvármegye tisztikara részvéttel tudatja, buzgó kartársának Thoma Mózes, aradmegyei aljegyző urnak f. évi október hó 22-én, életének 33. évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. évi október 23-án délután 3 órakor fognak a megyei közkórházból örök nyugalomra kisértetni. Nyugodjék békében! A temetést az „Entreprise des pompes funébres" rendezi.

— **Az aradvárosi tartalékos közös hadseregbeli katonák** még **ma** megjelenhetnek a várbeli utóellenőrzési szemlén. Ezután már csak az idegen illetőségü aradi katonákat vizsgálják.

— **Adótiszteket** keres a közös pénzügyminiszter Boszniába. Szüksége van vagy 100 adótisztre, miután ott a Bach-szisztémát hozták be. A kezelés kizárólag németül megy.

— **Községház épitése,** Forray-Nagy-Iratos község községházat akar épiteni s e tárgyban hozott határozatát már beterjesztette a hatósághoz jóváhagyás végett.

— **A temesvári kiállitás.** Vinga városa közgyülése 300 frtot szavazott meg a jövő évben Temesvárt tartandó országos kiállitás költségeire.

— **A szegedi ügyvédi kamara** tudatja, hogy Lehoczky Béla dr nagylaki ügyvéd elhalálozása folytán a kamara lajstromából töröltetett és irodája részére gondnokul Schaller József dr nagylaki ügyvéd rendeltetett ki.

— **Születtek, meghaltak.** Arad város területén a mult hét folyamán született 10 fi, 20 nőnemü, összesen 30 gyermek; a születések évi aránya 39·3 pro mille. Meghalt 13 fi-, 9 nőnemü, összesen 22 egyén; a halálozás évi aránya 28·7 pro mille.

— **Száj- és körömfájás.** Kujed községben a marhák között a száj- és körömfájási betegség járványosan fellépett. A község marhaállományát egészségügyi zárlat alá vették.

— **Vörheny.** Almás és Krokna községben a vörheny vehemens erővel lépett fel a gyermekek között. A szükséges orvosi óvintézkedések megtétettek.

— **Az utolsó lövések.** Az áradi polg. lövészegylet által f. é. október hó 18-án és 19-én megtartott zárlövészet eredménye a következő volt:

A mély lövésekre kitüzött dijakat nyerték:

Klein Ignácz szeglövéssel 2 arany.
Domonkos Lajos legjobb 4-es lövéssel 1 arany, 1 ezüst forintos.
Ifj. Schor Béla 4-es lövéssel 2 tallér.
Dobiáschi J. 4-es lövéssel 2 tallér.
Müller József 4-es lövéssel 1 tallér, 1 ezüst forintos, 1 huszas.
Heintz Gábor 4-es lövéssel 1 tallér, 1 ezüst forintos. 1 huszas.
Modliba Gyula 4-es lövéssel 1 tal., 1 huszas.
Domonkos Lajos 4-es lövéssel 1 tallér, 1 huszas.
Klein Ignácz 4-es lövéssel 1 tallér.
Dobiáschi J. 4-es lövéssel 1 tallér.
Müller József 4-es lövéssel 1 ezüst forintos, 1 huszas.
Ifj. Schor Béla 4-es lövéssel 1 ezüst forintos, 1 huszas.

A többi 4-es lövések 1 magyar ezüst huszassal dijaztattak.

A kördijakat nyerték:

Heintz Gábor 2 arany.
Domonkos Lajos 1 arany, 1 ezüst frtos.
Schäffer Béla 2 tallér, 1 ezüst forintos.
Klein Ignácz 2 tallér.
Dobiáschi J. 1 tallér, 1 forintos, 1 huszas.
Ifj. Schor Béla 1 tallér, 1 frtos, 1 huszas.
Prinner Vilmos 1 tallér, 1 huszas.
Modliba Gyula 1 tallér, 1 huszas.
Müller József 1 tallér.
Nikolics Péter 1 tallér.
Weszely István 1 ezüst frtos, 1 huszas.
Scherhag Jakab 1 ezüst frtos, 1 huszas.

A legtöbb mozsárdijakat nyerték:

Müller József 1 arany, 1 ezüst forintos.
Klein Ignácz 2 tallér, 1 ezüst huszas.
Domonkos Lajos 1 tallér, 1 forintos 1 huszas.
Heintz Gábor 1 tallér, 1 ezüst huszas.
Dobiáschi J. 1 tallér.
Schäffer Béla 2 ezüst frtos.

Az A és B álló czéltáblán 40 darab lőjegy váltatott, melyek után 1905 lövés tétetett. Találókat lőttek:

	Szeg.	4	3	2	1
Klein Ignácz	1	3	32	68	56
Domonkos Lajos	—	3	19	42	21
Müller József	—	3	21	31	37
Dobiáschi J.	—	2	12	15	8
Ifj. Schor Béla	—	2	11	16	8
Heintz Gábor	—	1	14	28	9
Modliba Gyula	—	1	7	9	5
Magyari Ferencz	—	—	17	27	13
Schäffer Béla	—	—	6	18	7
Prinner Vilmos	—	—	5	10	6

— **Betörések.** Szanda Gergely kunágotai lakos házába az ablakon át betörtek és elvittek onnan egy sereg kisebb-nagyobb tárgyat 244 frt értékben. Ugyancsak Kunágotán Kertész György házába is behatoltak az ablakon át és elvittek onnan ruhanemüeket 40 frt értékben. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Rövidhirek.** Biharmegye első virilistája Schlauch Lőrincz dr püspök 134,496 frtnyi (kétszeresen számitott) adóval, aztán következnek Almássy Kálmán gróf 17,899 frt Pável Mihály, gör. kath. püspök 16,964 frt, Zichy Ferencz gróf 13,261 frt, Tisza Kálmán 8687 frt, Stubenberg József gr. 7949 frt, Schwarcz Abrahám 6618 frt adóval sat. — A koritniczai fürdő-társaság miniszterelnöki engedélyt kapott Magyarország külön czimerének használására. — Brassóban Rainen Vilmos huszárkapitány és Marenzi Gábor gr főhadnagy pisztolypárbajt vivtak s a golyó Marenzit mellbe találta; sebe veszélyes. Reiner kapitányt Aradra helyezték át. — A liptómegyei kincstári erdők fájának eladásánál egy vállalkozó olyan kedvező ajánlatot tett, hogy a kincstár jövőre évi 50,000 frttal kap többet, mint eddig. — Szentesen a főispán fegyelmi vizsgálatot rendelt Filó Tihamér dr városi főjegyző ellen, ki Stammer Sándor alispán ablaka alatt a „Fatinioa" operett indulóját huzatta el s ennek sértő szövegét mormogta; mindenesetre kedélyes állapotok. Nagy Lónyán e napokban már harmadszor kisérlettek meg gyilkossági merényletet Strausman Henrik ottani lakos ellen, kit valami ellensége, ugy látszik, el akar tenni láb alól; egyszer már mellbe lőtték, de meggyógyult; most már szigoruan hozzáfogtak a vizsgálathoz.

Szinház.

— **Darabváltozás.** A maira hirdetett „Staniel" uj operette előadása Dorogi Laura hirtelen támadt rekedtsége miatt elmarad, s helyette a „Czigánybáró" operette adatik elő.

Szinikritikusok kátéja.

Claquehutes Frigyes rendszerébe összeállitotta:

Julius.

Különös rész.

Hányféle szinész van? Tehetséges, kezdő, ifju tehetség, jeles szinész, bevégzett müvész.

Mit árul el az első? A hivatás jeleit.

Es hogy árulja ezt el? Kézzelfoghatólag.

De hangjának mire van szüksége? Iskolára.

S mozdulatainak? Kerekdedségre.

Hát az ifju tehetségnek? Csak komoly tanulásra.

S szorgalmát ekkor mi fogja koronázni? A teljes siker.

Micsoda fényeset jóslunk neki? Fényes sikereket.

S mit tartunk előnyösnek? Szerződtetését.

A jeles szinész mit mivel visz keresztül? Szerepét viszi bravourral keresztül.

S hogy alakit? Jelesül alakit.

S a bevégzett müvész mihez mi ujat szerez? Eddigi diadalaihoz egy ujat.

S a játékát mivel kisérték? Feszült érdeklődéssel.

Meddig? Mindvégig.

S mindig mihez szól? A szivhez.

S mit képes megmenteni? A leggyöngébb szerepet is.

Hát a szinésznőket, hogy osztályozzuk még külön is? A kibe szerelmesek vagyunk: az elragadó müvésznő, akit csak ismerünk: az jeles tehetség, s aki hütlen lett hozzánk: az mintha naprólnapra veszitene tehetségei s képességeiből.

S csak hova illik be? A keretbe.

S mihez járul csak hozzá? Az ensemble sikeréhez.

S mit fog fel jól? A szerepét.

S néha mit ejt el? A szerepét.

Az elragadó müvésznő mindig mivel játszik? Vervvel.

A az énekparthi mindig hol fekszik? A hangjában.

S mit csinál mindig finoman? Finoman pointiroz.

S az est sikeréből mit vesz ki? Az öt megillető részt.

Minő részt? Oroszlánrészt.

S alakitása mit nem hagy fenn? Semmi kivánni valót sem hagy fenn.

S mit tart mindig felszinen? A darabot.

S a hangjával mindig mit csinál? Kifejez.

Miben fejezi ki? Hangban, énekben, mozdulatban.

S mije cseng üdén? A hangja.

Minek a megteztesülése? A kellemnek, bájnak.

S hallgatásakor mit vélünk zengeni? Aeol hárfa hurjait.

S mire való? Megenni való.

Hát a jeles tehetség? Megérdemli a dicséretet, vagy beválik.

Mit tett meg? Minden lehetőt.

Hogy alakitott? Gondosan.

Mije csinos? A hangja.

S mihez járul dicsérettel? A sikerhez.

Milyen alakokat szoktak bemutatni az egyes szinészek? Kabinetalakokat.

Hányféle komikum van? Diskrét, egészséges, pezsgő és természetes.

Hát még? Jóizü és izléses.

Ez utóbbi mit csinál ritkán? Ritkán tuloz.

A rögtönzéssel min lett tul a komikus? A czélon lött tul.

Az operettezene hányféle? Dallamos, könnyek. fülbemászó és operaszerü.

Melyik az operaszerü? Amelyik nem fülbemászó.

Melyik a fülbemászó? A melyet a suszterinas is el tud fütyülni egy hallásra.

Milyen suszterinas? A jókedvü suszterinas.

És hol fütyüli eztel a jókedvü suszterinas? A kaptafa mellett és az utczán.

A partitura mivel rendelkezik? Számokkal.

Micsoda számokkal? Kitünő vagy gyenge számokkal.

A finale milyen? Frappans vagy erőtlen.

Minek hiján erőtlen? Fuvó hangszerek hiján.

A befejezés minő? Csattanós vagy eröltetett.

Mikor eöltetett? Mikor a kritikus ur éhes gyomorral alig győzi már várni a végét.

A librettisták mit nélkülöztek? A komoly mügondot.

És a zene? A könnyedséget.

Mit remélünk az uj darabról, hogy hol fogja magát és meddig tartani? A szinen fogja magát tartani, és sokáig.

Vagy mit remélünk, hogy honnan veszik le? Azt reméljük, hogy a müsorról leveszik.

Mi iránti tekintetből? A jó izlés iránti tekintetből.

És ezzel kátém immáron befejezéshez is ért. Jól véssék emlékökbe uraim, hazánk nagy vidéki kritikusai — s legyenek rajta továbbá is, hogy a Kárpátoktól az Adriáig a szini kritika nivója, valahogy ne emelkedjék!

És végül még, hogy magunkról is beszéljünk?

Hányféle a kritikus? Kétféle: aki széltébe kurizál és elragadtatva dicsér füt, fát — és a murmutér, aki szerelme romjain keseregve, epés tollal dolgozik.

S van e harmadik fajta? Igen, aki páratlanul s nem sablonok szerint, de a müvészet iránti lángoló idealizmussal, s tiszta izléssel látja meg a szépet, s korholja a helytelent, a nem illőt.

S ki kit tart ilyennek? Mindenki magát tartja ilyennek, a szinész pedig azt, a ki őt még akkor is megdicséri, mikor Leár királyból egy kedélyes táblabirót — s Ofeliából egy kaméliás hölgyet csinál...

Közgazdaság.

Vegyes közlemények.

— **Magy. kir. államvasutak.** „Gabonaküldeményeknek szállitási határidő biztositással való feladása." Azon körülményt, hogy a m. kir. államvasutak igen jelentékeny gabonaforgalma miatt a szállitási határidő megtartása nehézségekbe ütközik, egyesek arra használják fel, hogy gabonaküldeményeiknél a szállitási határidő pontos megtartásához füzött érdeket magas összegekkel biztositják. Miután pedig ezen üzérkedés által intézetünk érzékenyen károsittatik, kénytelenek vagyunk ezennel közzétenni, hogy további intézkedésig azon gabona-küldeményekre, melyek az emlitett módon biztositva kivántatnak feladatni, — a tényleges elszállitás lehetővé váltáig — csupán egyszerü letétel ismervényt adunk. Budapest, 1890. október 20-án. Az igazgatóság.

— **Menetdij-leszállitás a mező-laborczhomonnai viszonylatban.** Folyó évi október hó 20-tól kezdve a mező-laborcz-homonnai viszonylat a távolsági forgalom III. vonalszakaszából a II. deklaszifikáltatott, minélfogva a menetdijak az I. osztályban 1 frt; a II. oszt. 80 kr és a III. oszt. 50 krra szállittatnak le. Budapest, 1890. okt. 12. Az igazgatóság.

Budapesti gabonatőzsde.

Október 22.

Amerika 1¼ centtel magasabb, jó kinálat, élénk vételkedv, szilárd irányzat 70,000 métermázsa forgalom, 10 krral magasabb árak.

Tavaszi buza 8—8.01; őszi buza 7.75—76; kukoricza 6.00—6.01; zab 7—7.09; 1891. évi repcze 13. 0—75.

Szeszüzlet.

Október 22.

B. Szesz: Készáru nagyban 52.—; kicsinyben 52.50; hordó nélkül, per 100 l. %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1890 október 22.

Magyar aranyjáradék 4%	101.20
„ papirjáradék 5%	99.15
„ vasuti kölcsön	—.—
„ keleti vasuti államkötvény: I. kibocs.	—.—
„ „ „ „ II. „	—.—
„ „ „ „ III. „	111.25
„ földtehermentesi kötvény	—.—
„ „ „ záradékkal	—.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	—.—
„ „ földtehermentesitési kötv. záradékkal	—.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	—.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	104.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	—.—
„ nyereménysorsjegy-kölcsön	137.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.—
Osztrák járadék papirban	87.75
„ „ ezüstben	88.—
„ „ aranyban	106.75
1860-iki államsorsjegyek	137.50
Osztrák-magyar bankrészvény	977.—
Magyar hitelbank-részvény	360.—
Osztrák hitelintézet-részvény	305.90
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.09
Német birodalmi márka	56.55
London	114.85
20 márkás arany	11.30

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet 24. sz. — Havi bérlet 18. sz.

Csütörtökön, 1890 október 23-án:

A czigánybáró.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

ártatlan vadorzót kiszabaditva a börtönből, s a valódi bünöst juttathassa oda.

Végre Noel térdre borult és ugy kérte Gertrudeot, hogy álljon el szándékától, megigérte neki, hogy megbocsátja kiváncsiságát és továbbra is megtartja cselédjeül.

Előtte térdelni látva fiát, Gertrude alig birta visszatartani könyeit.

Elszomoritotta szeretett fiát, könyekre fakasztotta, pedig mennyire szerette volna megóvni minden bánattól.

— Oh! plébános ur, — mondja aztán, — keljen fel, ne maradjon igy előttem térdelni. Én nem vagyok csak egyszerü cseléd. Oh! istenem, én nem leszek képes ellentállani könyeimnek. Ez sok... És mégis muszáj! meg kell történnie!

Igy beszélt egyszer a plébánoshoz szólva, aztán sajátmagához.

— Gertrude, könyörgöm!...

— Tisztelendő ur, keljen fel.

— Nem Gertrude, mindaddig nem, amig meg nem igérte nekem, hogy örökre magában fogja tartani a titkot.

— Ha ön tudná, plébános ur!

— Nem akarok tudni semmit.

— Mégis... vannak oly büntettek, melyek megengedik a boszut...

— Én nem vitatkozom, Gertrude... én kérem önt... Elhiszi-e nekem, hogy kötelességem még akkor is hallgatni, ha a legszeretettebb lényről volna szó.

— Igen, hiszem.

— Ha nem hisz nekem, Gertrude, elmegyünk a püspökhöz... és ő meg fogja önnek mondani...

— Minek?

— Akkor, Gertrude?..

— Nem akarom, hogy egy ártatlan legyen megbüntetve, és kiváltképpen azt nem akarom, hogy egy olyan aljas, megvetendő ember, mint Renandière, még továbbra is becsületes embernek tekintessék!

A fiatal pap feláll.

Fénylő szemeiben a düh és kétségbeesés villog.

— Szerencsétlen! szerencsétlen! — mondja.

Gertrude erősebb volt fia dühe előtt, mint annak könyei előtt. Ha még tovább könyörgött volna, talán ez meghatotta és meglágyitotta volna... Most fenyegetözött... Gertrude ismét visszanyerte hidegvérét...

Noel megértette vele, hogy ő is gyülöli Renandièret, hogy azonban kötelessége hallgatást parancsol, és hogy ha a gyónás titka felderülne, neki el kell hagynia a vidéket, el az országot.

Gertrude most már nem tudott másként segiteni és jónak látta magát végre megismertetni a fiával, remélve, ha elmondja Renandière gaztettét, ha elmondja, miként esett ő áldozatául fiatal, boldog házasélete közepett, akkor talán Noel sem ellenkezik vele és megengedi, hogy feljelentse a gonosztevőt.

Aztán elmondta a Villadon család szerencsétlen történetét, mi áron mentette meg Renandière a kis André életét.

— A gyalázatos, a nyomorult!

— Igen, nyomorult. Megmentette a gyermeket, mert a gyermek anyja végre elfogadta a borzasztó alkut. Megmentette a gyermeket és a gyermek anyja metressze lett...

Itt Gertrude hallgatott. Szerencséjére bevégezte mondani valóját; nem tudott tovább beszélni, annyira összeszoritotta torkát a felindulás.

És a fiatal pap ismétlé:

— Hogyan ismeri ön ez ember élete eme titkát! Ki ön?

— Talán ki fogja ön találni, — mondja Gertrude reszkető hangon, — ha hozzáteszem, hogy ebből a házasságtörésből, ebből a büntettből egy szegény gyermek született... és hogy ez a gyermek...

Noel halálosan elsáppadt.

Gertrude elhallgatott.

Ünnepélyes csend állott be e két lény közt...

(Folyt. köv.)

M. kir. államvasutak igazgatósága

92846 | 90. sz.

Pályázati hirdetmény

Épület és müfák szállitására.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1891. évben az alábbi táblázatban foglalt épület és müfákat szükségelvén azoknak esetleg a következő két illetve három évben szükséglendő mennyiségeknek és szállitására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1891-ik évben szükségelt fákról szoló részletes jegyzékek melyekben a fáknak méretei és a mennyiségek mely utóbbiak azonban a tényleges megrendelés alkalmával még megváltoztathatók, kitüntetve vannak a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerési szakosztályánál (Andrássy-ut 73 | 75 sz. a. II. emelet) vagy pedig a budapesti, kolozsvári, aradi, szegedi, zágrábi és debreczeni üzletvezetőségeinknél megtekinthetők illetve megszerezhetők.

Ezen részletjegyzékben más olynemü fák is foglaltatnak melyek a szükséglet csekélységénél fogva az alábbi táblázatba könnyeb áttekinthetés céljából fel nem vétettek.

A részletjegyzékek egyszersmind ajánlati mintáknak is használandók.

A mennyiben azonban a szállitási ügylet nem egy hanem több évre köttetnék, akkor a szállitandó fákról szóló jegyzékek minden további évre a megelőző év november havában fognak szállitónak kiadatni. Megjegyezzük, hogy a későbbi években megrendelendő mennyiségek az 1891 évi jegyzékben kitüntetett mennyiségeknél korlátlanul nagyobbak v. kisebbek lehetnek és hogy ezeknek méretei a 1891 évre szólló jegyzékekben kitüntetett legnagyobb és legkisebb méretek [u. m. hosszuság, szélesség és vastagság, illetve átmérő) határain belül a szükség szerint változhatnak.

Szükségletkimutatás az 1891. évre.

A fának neve	Egység	Az üzletvezetőség: Bpest	Kolozsvár	Arad	Szeged	Zágráb	Duna jobbparti	Debreczen	Összesen	fő Műhely	Műhely: Miskolcz	Szolnok	Szeged	Piski	Szombathely	Összesen
		Pályafentartási czélokra való fák								Műhelyi czélokra való fák						
Keményfák																
Tölgyfa deszka	m³	0·900	.	.	.	.	.	11.400	12300	.	.	.	.	.	.	.
Tölgyfa palló	»	23·409	.	.	.	.	.	41.980	65390	.	.	.	.	150000	.	150000
Faragott tölgyfa	»	77·116	.	.	.	.	.	339067	406183		.	.	.	.	.	.
Kemény tölgyszálfa	»	1·789	.	.	.	.	.	5.919	7.718	.	.	.	.	.	.	.
Erdei bükkfa palló	»	.	.	.	.	.	.	.	.	18.000		.	.	.	.	18.000
Erdei bükkfa deszka	»	.	.	.	.	.	.	.	.	35.000	.	.	.	.	.	35.000
Puha fák																
Erdei fenyő deszka	»	33.330	.	5130	15840	.	.	13332	67640	.	.	93100	.	.	63000	156100
Jegenye deszka	»	43.933	32.700	.	.	.	.	150093	226781	.	.	.	.	.	.	.
Lucz deszka	»	.	149100	42030	.	.	.	10560	201690	.	478332	163130	28620	.	.	670132
Vörös fenyő deszka	»	24.228	.	15330	0.150	.	.	.	39708	.	.	.	.	.	.	.
Szélzetlen fenyődeszka	»	.	75.11	.	4.5000	.	.	31750	111360	.	.	.	.	.	.	.
Erdei fenyő palló	»	35.748	.	.	12520	.	.	9690	51958		.	.	.	.	.	.
Jegenye deszka	»	65.716	.	.	.	.	.	98375	164091	.	.	.	.	.	.	.
Vörös deszka	»	13.185	.	18585	.	.	.	.	31770	.	.	.	.	.	.	.
Nyárfa deszka	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	70000	35000	105000
Szélmetszetlen jegenye	»	.	120969	9000	2800	.	.	.	142760	.	.	.	.	.	.	.
Faragott puhafa	»	76.084	1266	328516	.	.	.	634432	2905372	.	.	.	.	.	.	.
Puha szálfa	»	8.267	17025	1357	73011	.	.	18217	283315		.	.	.	.	.	.
Vörös fenyő szálfa	»	83.500	.	.	.	.	.	.	83500	.	.	.	.	.	.	.
Vágott erdei fenyőfa	»	.	.	.	.	.	10103	8886	18989		.	.	.	.	.	.

Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy az egy évre tényleg megrendelt köbméter vagy darab összmennyiségből a méretjegyzékben előforduló legkisebb és legnagyobb hosszuság szélesség és vastag- illetve átmérő határain belül az év folyamán át még további 30 százalékot ugyanazon árak s feltételek mellett megrendelhessen; miből folyólag a nyertes szállitók megfelelő fakészletet tartani kötelesek.

A szállitásnál következő feltételek irányadók.

1.

A szállitás az anyagok szállitása iránt fennálló 23722 | 76 számu általános valamint az épület és vágott pályafentartási fákra vonatkozó 4093 | 77 számu és a mühelyi czélokra való müfák szállitására a vonatkozó 4093 | 77 különleges feltételek alapján eszközlendő.

A fent emlitett szállitási feltételek a pályázati határidőig az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál és a fent meg nevezett a hivatalos órákban megtekinthetők vagy a megállapitott vételár lefizetése mellett pósta utján is megszerezhetők.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a vonatkozó szállitási feltételeket ismeri és azokat a jelen határozmányok folytán szenvedett változtatások tekintetbe vételével egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

2.

A mühelyi és pályafentartási czélokra való fák szállitására vonatkozó különleges feltételek az alábbi határozmányok által következőképen módositatnak illetve egészitetnek ki.

a) A mühelyi valamint az épületfákra különleges szállitási feltételek 6. §-ában foglalt azon határozmánytól eltérőleg mely szerint a szállitással összekötött összes fel és lerakodási, kiválasztási, rendberakási megjelölési szóval az összes átvételi költségeket szállitó tartozik viselni, megjegyeztetik, hogy a jelen pályázati hirdetményben szállitásra kiirt fák után ezentul szállitó és pedig ugy a mühelyi mint pályafentartási fákra nézve semmiféle a szállitással egybekötött fel vagy lerakási, kiválasztási, rendberakási, megjelölési szóval átvételi költségeket (kivéve a mühelyi fáknak a termelési helyen eszközlendő minőségi átvételénél felmerülő átvételi költségeket) fizetni nem tartozik s ezen költségek ezentul a magyar királyi államvasutak által fognak viseltetni.

Oly mühelyi fák után azonban, melyek előzetes minőségi átvétel nélkül szállitatnák be az illető mühelyi szertárba s ott mint meg nem felelők visszautasitatnak az ezek után felmerült összes ily költségeket szállitó a magyar királyi államvasutaknak megtériteni tartozik.

b) A különleges mühelyi feltételek 2. §-nak 7 és 8 bekezdése oda módosittatik hogy: A mühelyi czélokra rendelt tölgyfa pallók és vágott tölgyfák ha az a megrendelés alkalmával ki sem mondatik mégis mindenkor kivétel nélkül tökéletesen bél nélkül szállitandók. Ezen fáknak tehát meg a bélnek legkisebb részét sem szabad tartalmazniok.

c) A mühelyi fákra vonatkozó különleges feltételek 3. §-ának 3 bekezdése következő toldalékkal egészittetik ki.

A burkolat deszkák minőségére nézve kiemeltetik, hogy ezeknek átvétele meg attól is függővé tétetik, hogy az esetleg előforduló ágak a széltől legalább 2 centimeter távolságban és tökéletesen benőve legyenek de az ily ágak sem lehetnek 3 ctmrnél nagyobb átmérőjüek.

Az ezen feltételnek meg nem felelő burkolat deszkák az átvételből feltétlenül kizáratnak.

d) A mühelyi fákra vonatkozó különleges feltételek 3. §-ának utolsó bekezdéséhez a következő magyarázat adatik.

Szállitó köteles már ajánlatában a szállitandó famennyiségek termelési helyét (a fürész helyét) és azon esetben ha másod szállitóra bizná a szállitandó mennyiség egy részét ugy a másod azaz alszállitó nevét mind pedig a neki étengedett részmennyiséget és annak termelési helyeit kijelölni.

Azon fák, melyek nem az ajánlatban kijelölt és a m. kir. államvasutak által elfogadott vagy jóváhagyólag tudomásul vett termelési helyekről erednek az átvételből kizáratnak.

Azon czélból, hogy a termelés mepfelelően ellenőrizhető legyen, köteles a nyertes ajánló a m. kir. államvasutak igazgatóságának a termelési helyekről történő munkák időnkinti állásáról nevezetesen azok megkezdése alkalmával külön felszólitás nélkül jelentést tenni.

e) A mühelyi fákra vonatkozó különleges feltételek 7. §-ának bekezdéséhez toldalékképen jön:

A termelési helyen minőségileg átvett fák a történt minőségi átvétel után azonnal a rendeltetési helyre küldendők.

Ha ez meg nem történhetik, köteles szállitó a fákat saját költségén olyképen raktározni, illetve összerakni a mint ez az államvasutak szertárai részére elő van irva.

Ha szállitó ennek meg nem felel, ugy jogában áll a m. kir. államvasutak igazgatóságának a történt minőségi átvételt semmisnek nyilvánitani.

3.

Azon mühelyi fáknál, melyek a méretjegyzékek szerinti méreteknél nagyobb méretekben is szállithatók [mi az illető méret mellé tett „fel" által jeleztetett) a méretjegyzékben, illetve a megrendelésben kitüntetett hosszmértéknek 20—20 centiméterrel a szélességnek pedig 2—2 centiméterrel szabad emelkednie.

Ennél csekélyebb emelkedés, illetve tulméret számitásba nem fog vétetni.

4.

A pontosan megtartandó szállitási határidők az ajánlati mintaképen használandó méretjegyzék végén vannak kitüntetve.

5.

A pályafentartási fák a m. kir. államvasutak és pedig lehetőleg az üzletvezetőség területén levő valamely állomásra bérmentve szállitandók, a hol azok minőségileg át fognak vétetni.

A mühelyi czélokra való müfák szintén bérmentve a m. kir. államvasutak lehetőleg az illető üzletvezetőségek valamely állomására szállitandók ezeknek minőségi átvétele megtörténhetik a termelési helyen valamint az illető mühelyi szertárban is a hová a fák tartoznak, a mennyiségi átvétel azonban mindenkor a szertárban eszközöltetik.

A mennyiben a minőségi átvétel a termelési helyen eszközöltetik tartozik szállitó a minőségi átvételhez kiküldött közegnek napidijait s fuvarköltségeit megfizetni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azonban azon jogot miszerint az előzetes minőségi átvétel alapján az illető mühelyi szertárba beszállitott fákat a szertárnál minőségi felülvizsgálat alá vonhassa s az ez alkalommal visszautasitandónak talált fákat minőségileg át nem vétteknek tekinthesse s pótlásukat követelhesse mely esetben a visszautasitott fák szállitónak az illető szertárnál fognak rendelkezésére bocsájtatni.

Mind a pályanfentartási mind a mühelyi fáknál az ajánlatban a beszállitási állomások pontosan kiteendők.

Megjegyeztetik hogy a mennyiben a mühelyi fák előzetes minőségi átvétel nélkül szállitatnak be a rendeltetési mühelyi szertárban hol azok minőségi átvétele eszközöltetik s a mennyiben ott a beszállitott fák 20 százalékánál több találtatik visszautasitandónak ez esetben az egész szállitmány a szállitó czég rendelkezésére bocsáttatik az illető szertárban s köteles szállitó czég azon esetben ha ezen visszautasitott mühelyi fák beszállitási állomása hová a fák bérmentve szállittatnak nem egyuttal az illető mühely állomása is a feladási állomástól a mühely állomásáig amelyben a fák visszautasitva lettek ezen szállitmány után a teljes dijszabásszerü szállitási költséget fizetni.

6.

Mindegyik szállitó köteles a m. kir. államvasutaknak munkaképtelenné vált vagy elhalt és nyugdijigényre nem jogositott alkalmazottai illetőleg ezek családtagjai segélyezésére létesitett alaphoz a szállitásai után érdembe hozandó összegek ½ [egy tized] százalékával hozzájárulni mely járulék a számlák kifizetése alkalmával vonatik le.

7.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel: «Ajánlat épület és müfára a 92846 | 90 számhoz 1890 évi november 21-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy posta utján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1890 évi november 20-ikának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az ajánlatban a megtörtént betétel megemlitendő az arról nyert letéti elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlati árak az ajánlati mintában kitüntetett egységek szerint számban és szóban teendők ki.

A pályafentartási czélokra szolgáló faragott puhafa faragott tölgyfa és tölgyfapallóknál az árak a méret jegyzékekben előirt csoportok szerint teendők és megjegyezzük miszerint nem ily módon tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az esetben ha ajánló a m. kir. államvasutaknak szükségletet több éven át kivánná szállitani akkor ajánlatában az évek száma valamint az egy évi szükségletre szóló ajánlati árakból való leengedés százalékokban pontosan kitüntetendő.

8.

Az ajánlat az emlitett üzletvezetőségek közül csupán egynek szükségletére is szólhat és bármely részmennyiségre.

Az ajánlattevők az ajánlatukban kitüntetni tartoznak, hogy az ajánlott fákat usztatott vagy nem usztatott darabokból állitandják-e elő és hogy a fát mely erdőben fogják vágatni.

9.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek nem a kitüzött határidőig vagy táviratilag tétetnek, vagy melyekben vakarások fordulnak elő, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételt egyáltalán nem igényelhetnek.

10.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az árra szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállitását is átengedhesse, az esetben, ha a részmennyiség elfogadása az illető ajánlatban, világosan ki nem záratott és végre, hogy a czél elérésére bármely más irányu intézkedést is tehessen.

Budapest, 1890. október hóban.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Nem kell Pest,

Magyar ipar!

A novemberi és más költözködések alkalmával kitünő szolgálatot tesznek **az aradi „Csatlós'„-féle**

csomagolást megtakaritó

ruganyos butor-szállitó kocsik,

melyben a butor-darabokat ugy lehet beállitani, mintha azok szobában volnának elhelyezve, a kocsi ruganyosságánál és kibélelésénél fogva a butor nem rongálódhatik és össze nem törhetik, azonkivül mentve van a butor eső ellen, amennyiben a kocsi fedeles és oldalai elzárhatók.

A szállitás szárazon, vaspályán és gőzhajón eszközöltetik mérsékelt árak mellett.

Megrendelhető:

Elias Lipót szállitónál Aradon.

Nem kell Pest, Nem kell Buda, Nem kell Bécs,

Megkapható Aradon!

13663 szám | 1890. 716 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az aradi tek. kir. járásbiróság 13663 | 1890. számu végzése által a pécskai m. kir. kincstár uradalom végrehajtató javára Csik János, Mészáros János, Dursi Mátyás, Bán Imre és Antal ellen 5657 frt 51 kr. tőke erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 11807 frtra becsült külöuféle lábas jószág, gabonatermésből álló ingóságok nyilvános árverés tuján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszinén vagyis Mészáros János aradi határban fekvő tanyán leendő eszközlésére **1890. évi október 28-ik** valamint a megyesi pusztán 4 ik szám alatt fekvő tanyán **30-ik napjának délelőtt 10 órája** határidőül kitüzetik és alulhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon 1890. évi október hó 11-ik napján.

Erdélyi Döme,
kir. birósági végrehajtó.

Hirdetmény.

A tekintetes törvényhatósági bizottság f. évi 10040 | 314 számu intézményével a zárórát a kiállitás tartamára felfüggesztette.

Tekintettel arra, hogy a kiállitás f. évi október 16-án be lett zárva, értesittetnek az érdekeltek, hogy a záróra szabályrendelet mai naptól kezdve ismét joghatályba lép, s az az ellen elkövetett kihágások büntettetni fognak.

Aradon, 1890. október 17.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság" nyomdájában.